

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Műfiktetési árak:
 Helyben: Negyedévre . . . . . 3 korona.
 Magyar útra 12
 Külföldre: Negyedévre 5
 Magyar útra 10

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyesszám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Debrecen Rákóczi-ünnepé.

— márc. 26.

A város hétfői közgyűlésének tárgysorozatában a 16-ik pont alatt azt olvasom, hogy a tanács javaslatot terjeszt elő II. Rákóczi Ferenc 200 éves emlékének megünnepléséről.

Ez a h iradás a szerény közgyűlési tárgysorozat szürke barázdái közül pattan ki először, de bizonyosan lelkes örömmre lobbantja minden debreceni polgár szívét.

S az örvendezők sorába méltán állhat a Szabadság, mely az eszmét felvetette s Debrecen város hatóságát nyíltan felszólította, hogy az ő s magyar Debrecen Rákóczi-ünnepét készítse elő.

Ime a városi közgyűlésnek hétfőn módjában áll hozzászólni a tervhez és semmi kétség, a hogy a hazafias tanács megtette kötelességét, viszont a közgyűlés részéről bizonyosan egyhangu helyeslés lesz reá a viszhang.

Nem ismerjük a tanácsi javaslat részleteit; nem tudjuk, mi módon óhajtja a tanács Rákóczihoz és Debrecen városához egyaránt méltóan megünnepelni ezt a nevezetes kétszázadik évfordulót?

De az ünnepnek mindenesetre nagyszabásúnak kell lenni.

Emlékezzünk a tavalyi Kossuth-ünnepre.

A város diszközgyűlést tartott, Kossuth debreceni szobrára megszavazott százezer koronát és este minden ház ablakát kivilágították. Volt aztán valamelyes népünnep és tűzijáték is a nagyerdőn.

Ennek a Kossuth-ünnepnek voltak emlékezetes, szép jelenségei. Puky Gyula főispán ünnepi beszéde oly értékes volt, hogy hazafias tett számba megy és fenmarad. A szobor, ha igazi művész alkotja meg, dicsősége lesz Debrecen közönségének.

Mégis a Rákóczi ünnepet egész másnak, hatalmasabbnak óhajtjuk.

Nem lenne helyes, ha a közgyűlés hivatalos szárazsággal siklanék át a dolgon és megszavazna valamely szürke tervet.

Két szempont kell, hogy vezesse a tervezőket: 1. rendezze a Rákóczi ünnepet a város hatósága; de 2. legyen a Rákóczi-ünnep Debrecen város nyolevanezer lakosának közös nagy nemzeti ünnepe. Ami annyit jelent, hogy a városi törvényhatóság bizottsága ünnepi közgyűlésen megfelelő módon örökítse meg a Rákóczi-ünnep napját s Rákóczi emlékezetét; de egyuttal gondoskodjék arról, hogy a debreceni Rákóczi-ünnep a közgyűlési terem falain kívül is az egész város nagy fényes, hatalmas, országos jelentőségű ünnepe lehessen.

Annál is inkább szükséges ez, mert Budapest, ez a fanyar, tőlünk idegen, nemzetközi szellemű főváros meg se mozdul, nem is gondol arra, hogy Rákóczi-ünnepet rendezzen.

Gróf Széchenyi István adomáiból.

I.

Egy Hegedüs nevű uri embernek párbajt kelle vinni valami Hiller ezredbeli tiszttel. Elkéri tehát kölesön atyjának széles fringiját, felkötí s kimegy vele a helyszínére, Győr v. közelében. Öltözve magyar ruhában volt, fején egy háromszögű kalappal. A tiszt segédei várták a kitűzött helyen s a mint közelélni látják elébe mennek s kérdik, hol van a szekundása. Hát minek az? felel a kérdezt s rögtön kardot rántva neki megy a kérdők egyikének. Ez retirálás közben, kardlappal fejébe nyomintja ellenfelének a kalapját, úgy ez befödött szemmel lévén, semmit sem láthat; de viszont abban a percben olyant suhint neki a fejére, hogy kábultan kell földre rogyania. Ijedtében még nagyobb dühbe jön erre a magyar s nyomban elhatározza, hogy gyilkos tettének tanuját is kiirtja a föld színéről. Megrohanja a másikat is; de ez gyors futással tova menekül. Társa később feltápáskodván, szintén haza ért.

II.

Egy fazekas (Angliában) ezt a sirratott készítetté magának: Földből életem, mert fazekas valék; földbe térek

vissza, mert ember valék. Vándor ne sirass, mert itt csak átgyurnak engem. Eredj a boltomba, ott tán újra megtalálász egy új cserépedény alakjában.

III.

Törökországban a zene még gyermekkorát éli. Egy oboista például fogalommal sem bír az időnként való lélekzetvételtől, hanem mindaddig fuja, míg egy kis szusz van benne ha az elfogy, rögtön elhagyja, míg ismét lélekzethez juthat. Egy ösmerősöm látott egyszer Törökországban egy virtuózt, a ki egyuttal karmester is volt. Ez egy áriát igen csinosan fujt a klarinéton, mignem egészen belevastagodott és bele kékült s aztán léghiánya miatt rögtön abba kelle hagynia. Én ennek a népnek azt a tanácsot adnám, maradjon csak a hegedűnél.

IV.

Több angol nő volt Bécsben, a kik nem tudnak keringőt táncolni s minden áron meg akarták azt tanulni. Egy ismerősöm náluk volt egyszer, midőn egyikök Mozart egy sonateját játszotta, a többiek meg táncoltak reá.

V.

Egy ágyu őrzője ott hagyva helyét elmegy a legközelebbi korsmába. Meg-

találják s halálra itélik. Ő így védi magát: „Ha csak egy ember jött volna, az maga nem vihette volna el az ágyut; ha pedig többen jöttek volna rám, ugyis el kellett volna futnom.“

VI.

Nápolyban, otlétem alatt folyvást rossz idő volt. Vadászom, a ki különben is örök harcban áll a természettel, annyira föl volt már a miatt háborodva, hogy egy reggel, mikor azt kérdeztem tőle, hogy megint esik-e, bosszusan ugy felelt: ma már az idő maga se tudja, mit kezdjen. — Az időt személyesité magának, hogy legyen kire haragudnia.

Máskor mindent fonákul csinált. Én nagy béketüréssel magyaráztattam neki hibáit s ügyetlenségeit, mit ő ezer mentegetőzéssel fogadott s végre azt felelte, hogy voltaképp mégis én magam vagyok az oka mindennek, Miért? kérdém csodálkozva. Hát miért hozott el magával s nem kergetett el már régen.

VII.

Régente Olaszországban egy eredeti módja divatozott az adósság-leróvásnak, melynek „la zitta buona“ volt tréfás neve. T. i., ha valamely adós törvény elébe idéztetvén, kisült, hogy nem képes fizetni

Megnyilt!

MENTZE HENRIK újdonságok áruháza

Megnyilt!

DEBRECZENBEN, PIACZ- és SZENT-ANNA-UTCZA SARKÁN.

Teljes konyhafelszerelés, játék-, sportcikkék, valamint műipar különlegességek.

Régen ott kellene állani Rákóczi szobrának Budapest legszebb terén! De hiszen tudjuk, hogy a főváros milyen gonosz játékot űz a nemzeti szobrainkkal. Szent István király szobrára 15 év óta van együtt vagy kétszáz ezer korona, a szabadságharc emléksobrára félmillió van, Kossuth szobrára egy millió van a főváros kezében. De hol van szent István, hol a szabadságharc, hol Kossuth emlékszobra?

Nagyon helyesen cselekednék tehát Debrecen városa, ha nem csak a léha Budapestnek, de az elfajult főváros helyett az egész országnak ragyogó példát mutatna főnségesen nagy, magasztosan rendkívüli Rákóczi-ünnepével.

— márc. 26.

Angol lap Széll Kálmánról. A Morning Post a magyar parlamentről hosszabb cikket hoz s a miniszterelnököt így jellemzi:

Széll miniszterelnök híres válságainak gyorsaságáról és szabotosságáról. Körülbelül 56—57 éves, termete közép, arc kifejezése mindig egyformán nyugodt. A vitákra látszólag nem figyel, de nincs rá eset, hogy egy kissé kétes állításra rögtön ne felelne és pedig oly módon, amely világosan mutatja, hogy figyelme az egész idő alatt ébren volt. Széll képes arra, hogy mialatt egy éppen tartott beszédjének a korrekuráit javítja, egyszersmind az ellenzéki szónokot figyelemmel követi közbeszólásokkal megtámadva azt s védve önmagát: hogy egy tu-

akkor egy nagy piacra hurcolták s annak közepére egy oszlophoz állították, melyet neki, leeresztett nadrággal, átkarolnia kellett. Hitelezői egyenként oda járulhattak s vesztett pénzüket a mezeten alfélre adott ütésekkel kárpótolták magukat. — Fenn is maradt még a nép között, hogy egy kalandos, a ki ily módon elégit ki hitelezőit, a végrehajtás alkalmával, mely nem nagyon fájhatott, mert csak pusztá kézzel volt szabad ütni, az oszlopot ily felkiáltásokkal ölelte magához: „Colonna santa, colonna beata, sia benedetto chi t'ha piantata: io mi ho fatt' i debiti, e tu l'hai pagati: se avessi saputo questa tau gran virtù, ne avrei fatti altrettanti di piu.“ (Áldja az oszlopot, mely kifizette az ő adósságait, ha ezt előbb tudja, kétszer annyit csinált volna.)

VIII.

Nápolyban ismertem egy Bonnar nevű angolt, akinek szüleit egy inasuk, valami örülési rohamában megölte. A tett után mély bánat fogta el s kétségbeesve nyakát akarta elmetszeni magának s egy mély sebet ejtett rajta, de a leg gondosabban gyógyították s ápolatták államköltségen mindaddig míg annyira kiépült, hogy fölakaszthatták.

KOSSUTH LAJOS

cat interpellációra egymásután felel, egy pillanat alatt csinált feljegyzései alapján, hogy egyforma ügyességgel beszél a külügyekről, katonai kérdésekről, pénzügyről, közigazgatásról avagy jogi kérdésekről: és végül, hogy kielégítve az interpelláló várakozásait vagy azét, akit kihallgatáson fogad, mégis teljes diszkrecióval van a bizalmas dolgok iránt. Széll egy parlamentáris tünény és csak természetesnek fogjuk találni, hogy ha kabinetjének szilárdságára vonatkozó kérdésekre egy újabb kérdéssel felelnek azzal, hogy: ki volna képes őt pótolni?

A határrendőrség szervezése. A belügyminiszteriumban most dolgoznak a határrendőrség felállításáról, a vele kapcsolatos települési, kivándorlási és utlevél-ügyről, valamint a csendőrség szaporításáról szóló törvények végrehajtásán. A határrendőrség szervezésére vonatkozó szabályzat és a határrendőrségi szolgálati utasítás most van munkában és előreláthatólag májusig elkészülnek vele. Időközben helyszíni szemléket is tartanak a határrendőrségi kirendeltségek székhelyének megállapítása végett.

Konvent.

— márc. 26.

A ki azt hiszi, hogy abban a hársban, mely most dúl a képviselőházban, csak a katonai javaslatokról van szó, hatalmasan téved. A katonai javaslatokon kívül sokkal fontosabb dolgokról van szó. Egyszersmindenkora el kell dönteni hogy ezt az országot fékevesztett szenvedélyek vezessék-e, avagy nyugodt megfontolás, hogy a parlamentárizmus elve, a többség akaratának érvényre jutása, a vagy dac és nyakasság legyen-e döntő?

Szükségtelen mondanunk, hogy a fővárosban március 20-án lefolyt utcai zavargások a legszorosabb összefüggésben vannak az ellenzék által a katonai javaslatok ellen rendezett „nagy akció“-val Egyetemi ifjuságunkat — sajna — minden visszaélésre fel lehet használni. Naiv és könnyen lobbanó ez az ifjuság és miután igen nagy része mindent szívesebben cselekszik, mintsem tanulmányainak éljen, minden alkalmat megragad, hogy életjelt adjon magáról. E tekintetben a joghallgatók játszásk az első hegedűt és a sajnos viszonyokat majd csak fokozatosan lehet orvosolni, ha az új tanulmányrend a gyakorlatban is hathatósan fog bizonyulni.

Azok, kiknek ezekre a tüntetésekre szükségük van, azt a szerepet osztották az ifjuságnak, hogy némi életet vigyen az ellenzéknek, immár unalmassá lett „akció“-jába. Amde többet tett, mint az ügynek, melyre az illetők törekednek, — hasznos lehet, a mi a biztossági közegekkel hozta őt erős összeütközésbe.

Igazán sajnálatos, hogy a művelt ifjak ezrei, kik mind tisztességes, részben igen tekintélyes módokhoz tartoznak, oda engedik a dolgot fejlődni, hogy a rendőrség mint csavargókat kergeti őket maga előtt és kardlapozza a hátukat. Ezek a fiatal emberek, kiknek bizonyal

meg van az a becsvágyuk, hogy idővel a legmagasabb helyeket foglalják el a kormányban, közigazgatásban, igazságszolgáltatásban, diplomáciában és hogy a parlament ékességei legyenek, — ily természetellenes helyzetbe hozatják magukat, a nélkül, hogy tudnák, miért s mely célra!

No de végre is ők ifju emberek. De mit mondjunk azokról a képviselőkről, a kik minden jogot és logikát fejtetőre állítanak s egyes egyedül a saját akaratukat akarják helyesnek elfogadtatni és hogy ezt keresztül erőszakolják, mitől sem ijednek vissza.

Széll Kálmán miniszterelnök erre azt az egyedül helyes választ adja, hogy ez a konvent. Az erőszak, a terrorizmus az elrettenés uralma, melyet az ellenzék szeretne behozni, uralom, mely csak rombol és megsemmisít, de alkotni nem tud s önmagát kell hogy feleméssze.

Sajátságos rendelkezése a sorsnak, hogy épen Széll Kálmánt szemelte ki arra, hogy az ellenzék ez elbizakodottsága ellen megvívja a harcot, azt a Széll Kálmánt, a ki évek óta azon fáradozott, — hogy kormányzását ne csak a többségre építse, hanem az ellenzéknek is lehető legmesszebbmenő befolyást engedjen a kormány cselekvéseire. Isten ujját látjuk ebben, ki örökdi hazánk felett és kegyelmével védelmezi azt. A kormány élére ily békülékeny, az adott viszonyokkal számoló államférfiúnak kellett jönni, kinek érzékét a jog és törvény iránt senki kétségbevonni nem meri, kinek méltányossága minden cselekedetében nyilvánul, kinek türelme kimeríthetetlen, hogy az egész világ előtt tisztán álljon, hogy ellenzékünk még nagyon messze van attól, hogy államfenntartó elem legyen és hogy nagyon veszedelmes lenne, ha fűt az égis engednék nőni.

A visszavívott alkotmány híveire és mindazokra, kiknek a létező állapot tartása szívéükön fekszik, ebből a megismerésből az a kötelesség járul, hogy fokozott éberséget tejtessenek ki s kettőzött bizalmatlansággal legyenek azok iránt, kik nagy frázisokkal dolgoznak, mert veszedelmesek azok nyugodt fejlődésünkre s mindenre, a mink van.

KÖZIGAZGATÁS.

A közgyűlés előkészítése.

Teljes tanácsülés.

március 26.

Tegnap délelőtt 10 órakor teljes tanácsülés volt a városházán, melyen a közgyűlés tárgysorozatába felvett ügyeket készítette elő a tanács, Puky Gyula főispán elnöklete alatt.

A tárgysorozat öt pontjára, nevezetesen a házipénztár 1903. évi költségelőirányzatára, a városi átírási díj tárgyában módosított szabályrendeletre, a hőmegegyei távbeszélő hálózathoz való hozzáférésre, a felekezeti iskolák segélyezésének ügyére, a Riekl-féle majorsági föld megvételére és a Rákóczi ünnepre vonatkozólag nem tárgyalt a mai tanácsülés. — Ezek közül a különböző egyházak és az általuk fenntartott felekezeti iskolák segélyezése ügyével a jog és pénzügyi bizottság nem tudván elkészülni, ezt a

remek kivitelű képe arany keretben 44 kor. Megrendelhető: **2 koronás havi részletfizetésre** a „Kazinczy“, könyvkereskedő r. t.-nál Debreczenben. Megtekinthető: László Albert és Társa (Hegedűs S. és Sándor I.) könyvkereskedésében.

tárgyat csak az április hónapban összehívandó rendkívüli közgyűlés tárgysorozatába veszik fel.

Egy nulla.

Rendkívül érdekes sajtóhiba miatt maradt le a vármegyei távbeszélő hálózat hozzájárulásának tárgyalása a tegnapi tanácsülés sorrendjéről. Ugyanis a vármegye által Debrecen szab. kir. városhoz intézett átiratában 800 korona hozzájárulás van kérve a távbeszélő hálózat költségeinek fedezéséhez. A jog és pénzügyi bizottság javasolta annak idején a 800 koronát s erről természetesen értesült a vármegye. Jött azonban egy sürgős átirat a vármegyétől, hogy a 800 korona leirási tévedés, amennyiben a tulajdonképpen kért összeg nem 800, hanem 8000 azaz nyolcezer korona, a csekélyke leirási hiba folytán a tanács tegnapi ülésében visszatolta az ügyet a jog és pénzügyi bizottsághoz, mely ma délután 4 órakor tartandó ülésében fog a fenti tárggyal újból foglalkozni.

A többi elmaradt tárgyakat a tanács szombaton tartandó teljes ülésében fogja letárgyalni.

A polgármesteri jelentés.

Kovács József polgármester január és február hónapokról szóló jelentésében tudatja, hogy a főiskolai ifjuság április 3-án tartandó nagyszabású Rákóczi-ünnepségére meghívta a városi tanácsot, melynek nevében ő a megjelenést megígérte. — Felolvasta továbbá azoknak a póttagoknak a névsorát, kiket az elhalálozott és lemondott városi bizottsági tagok helyébe meghívott a közgyűlésekre.

A gyermekmenhely ügye.

A belügyminiszternek a városunkban létesítendő gyermekmenhely ügyére vonatkozó leiratával kapcsolatban a tanács a gyermekmenhely felépítésére a város mester utcai területét jelöli ki s ebből fentti célra három hold átengedését javasolja a közgyűlésnek, — egyben kéri erre a tárgyra vonatkozólag az áprilisi rendkívüli közgyűlésre kitűzni a névszerinti szavazást.

A csapatkórház felépítése.

A csapatkórház létesítése és felépítése ügyében következő javaslatot teszi a közgyűlésnek a városi tanács: A cs. és kir. csapatkórház felépítendő, erre 160000 korona költséget szavaz meg Debrecen városa, miből fedezendő azonban a Vadon Sándor-féle telek vételára is.

Új transversalis és körút.

A Dunaföldvár—Máramarosszigeti II. transversalis és a debreceni—tokaji körúti hozzájárulás ügyében tett kereskedelmi miniszteri leirat jóváhagyván a városi tanács határozatát, melyben a városi tanács alapból 60000 koronát szavazott meg a fentti utak költségeihez való járulásra, a tanács javasolja, hogy a 60000 korona 10 egyenlő részletre felosztva 1905. január elsejétől folyósítsassék.

Egyéb ügyek.

A kereskedelmi miniszternek utmestéri tanfolyam létesítésére vonatkozó leirata tárgyában kijelenti a tanács, hogy miután a megye és város területén mind képesített utmesterek vannak alkalmazva

a tanfolyam felállítását nem látja szükségesnek.

Pozsony, Nyitra és Torontál vármegyéknek a nemzetiségi törvénynek módosítása tárgyában az országgyűléshez intézett és hasonszellemű felirat készítése végett megküldött felirata ügyében javasolja a tanács, hogy Debrecen sz. kir. város törvényhatósága csatlakozzon a három vármegye mozgalmához s küldjön erre az ügyre vonatkozólag hasonszellemű feliratot az országgyűlés elé.

A közigazgatási bizottságnak 1902. évről szóló jelentését, továbbá a számonkérőszék 1903. február havában kelt jegyzőkönyvét és a vonatkozó főispáni átiratot tudomásvételre ajánlja a tanács.

A sétatert végén, illetve a Nagyerdő alatt levő majorsági föld (bellelek) elidegenítése tárgyában a névszerinti szavazás kitűzésére. — Az újvárosi ut mentén épített sorompóház területéhez 536 négyszögöl városi földterület elidegenítése tárgyában pedig a már kitűzött névszerinti szavazás megejtésére kér közgyűlési határozatot a tanács.

A városi muzeum.

A városi muzeum ügyében tett intézkedésekről jelenti a tanács, hogy a muzeum ügyében kisebb bizottságot küldött ki Puky Gyula főispán elnöklété alatt. A bizottság a májusi közgyűlésig megteszi jelentését.

A régi lovárda lebontása.

A régi lovárda és kórház ügyében előterjesztést tesz a tanács a közgyűlésnek, hogy engedélyezze a közkórház melletti régi lovardaépület falainak lebontását, és az ottani városi területnek a közkórház területéhez csatolását.

Póthitel a Bika szálló javítására.

Miután az Arany Bika szálló istállója tényleg oly rossz állapotban van, hogy idestova használhatatlan lesz, javasolja a tanács, hogy az Arany Bika szálló istállójának kijavítására 3200 kor. póthitelt engedélyezzen a közgyűlés.

Az iparos tanonciskola felépítése.

A tanács javasolja az iparos tanonciskola felépítését, s a költségek fedezésére 87000 korona megszavazását kéri a közgyűléstől, — a Reáliskolai és a Mezena alap terhére.

Két százalék új pótdadó.

Az ipariskolára fordított évi 14000 korona kiadást eddig a házipénztárából fedezte Debrecen városa, holott erre a célra két százalék pótdadó kivethető. A tanács tehát javasolja, hogy a fenti célra két százalék pótdadó kivetésére kérjen engedélyt a minisztertől a közgyűlés.

A szőlőszövetkezeti, nőegyleti és egyéb ügyek.

A debreceni szőlőszövetkezet ajánlatot tett a városnak a kihordott peceanyagok felhasználására és kezelésére, és pedig olyformán, hogy a 30000 koronát kitevő berendezési költségeket fedezi a szövetkezet, s ennek fejében 10 évig díjtalanul, azután pedig bizonyos díj fizetése ellenében felhasználja a peceanyagokat. A tanács pártolólágg terjeszti elő a szövetkezet ajánlatát.

Sárai Bertalan ügyvéd felebbezést adott be a katonai elszállásolások ügyé-

ben kelt tanácsi határozat ellen. Erre vonatkozólag azt javasolja a tanács, hogy miután a Salétrom laktanya mostanában nem építhető fel, a fellebbezést utasítsa el a közgyűlés.

A debreceni jótékony nőegylet segély iránti kérvényére a tanács azt a előterjesztést teszi a közgyűlésnek, hogy a város jövő évtől kezdve évenként 600 koronával támogassa a jótékony nőegyletet azzal a kikötéssel, hogy a szövő ipari tanfolyamot köteles fenntartani.

Végezetül a Komlóssy Arthur főjegyző ismeretes végkielégítési ügyét tárgyalta a tanácsülés magáéva téve a jog és pénzügyi bizottság javaslatát, majd a Szabó János és Porcsin Ambrus rendőrök nyugdíjazása, özv. Szaitz Sándorné végkielégítése és Kerek Gábor városi végrehajtó kegydíjazása ügyében határoztak, mely után, a tanácsülés szétoszlott.

× **Simonffy Imre diszpolgársága.** Több ízben szóváltattuk már, hogy Debrecen város törvényhatósági bizottsága még mindig nem rőtta le háláját és elismerését Simonffy Imre iránt, aki 27 éven át volt a város első tisztviselője. Most azt olvassuk a Debrecen-ben, hogy több bizottsági tag aláírásával indítványt nyújtottak be a tanácshoz Simonffy Imre diszpolgárrá választásáról s a volt polgármester érdemei megörökítésének egyéb módozatairól. Ez a híradás azt is említi hogy a hétfői közgyűlés elé kerül az ügy. De a tárgysorozatban nem szerepel az indítvány.

Agról-ágra.

A Telemi-díj.

Az Akadémia Telemi-díját az idén majdnem elnyerte egy 15 éves gimnáziumi tanuló.

I.

(Az Akadémia bíráló bizottság ülése. Az irodalom géniusza egyik sarokban zokog, Mind hősök ők, mind férfiak, sőt a bizottság több tagja írni, olvasni is tud.)

A bíráló: Mélyen tisztelt Uraim! Két munka van, melyet kitüntetésre érdemesnek tartok. Az egyiket azért, mert mindjárt meglátszik rajta, hogy tanár írta, — már pedig általánosan elfogadott elv minálunk ösidők óta, hogy a Telemi díjat csak tanár nyerheti meg, mert bár rossz drámákat írnak, de fölötte okos emberek ám a tanarak. — A második mű rendkívül érdekes dolog, — van benne valami ős naivság, valami szokatlan bűbáj.

Az elsőnek tárgya röviden a következő: Egy fiatal tanár szerelmes egy nőbe, ki viszont. Azonban a fiatal tanár kiabrandul a nőből, mert egy levelében a „lekvárt“ g-vel írta. A nő bánatában a nyílt színen megmérgezi magát haszajtóval, a tanarat is eléri büntetése: megdorgálja a főigazgató,

A másik mű is rendkívül érdekes. Szerzője következetesen selypítve beszélteti hőseit, a mi egyes jeleneteknél nagyban növeli a hatást.

Külföldi utamról hazatérve, vanszerencsém a n. é. hölgyközönség szíves figyelmét felhívni, hogy eredeti párisi és bécsi modell kalapjaim megérkeztek. Szíves pártfogást kérve tisztelettel:

Hölgy közönség figyelmébe!

Jungreis Mari, Debrecen Piacz-utca 52.

Például: Ó te teszelü halál menc med szenvedészeimtől. Dele, óh dele!

Mesője a következő: A hősnő, kit elég sajtáságosan Nuszi-nak hívnak, lakomára hívja ismerőseit. A lakomán sok előkelőség vesz részt kik gombozással és golyózással töltik az időt. Sulyos és sötét intrikák után Pityu ur a hős egy rud árpacukorral leszurja Nuszit, sőt meg-eszi a Nuszi uzsonna vajjas kenyerét. A hős is megbűnhődik, megmosdatják hideg vízzel és szappannal.

Ime a két jutalmazandó dráma, uraim döntsenek!

(A bizottság szótöbbséggel az első műnek adja a díjat, de az utóbbira is esett egy szavazat. A felbontott jeligés levélből kitűnt, hogy a nyertes Pont Kenéz, a lekence-kőrödi alsó polgári fiúiskola tornatanára. A másikat Tovács Pityu felsző-óvoda hallgató írta.

II.

(Az óvodában.)

Pityu: (homokot töltöget a nadrágszárába) Hallottad? Majd med nyeltem a Teleki-díjat!

Fufi: (az orrát piszkálva) Ne mondd? Ti nyelte med?

Pityu: (megvetőleg dug egy babot az orrába) Ed tanal, valami hülyeséddel. — Malhát ám azot az atadémituszt.

Fufi. (bizalmasan) Nad artlébel vad te Pityu!

Pityu. (önérzettel) Hát nem tudod te tojász azt a mondászt az „Ahol unatkozhat“ból Tladédia tell a népnét! — Iszen minden jó vóna, cat a papám ne lóniázott vóna meg. — Különbén ezt isz med ilom ed felvonásban. — Mit szólasz tülönbén Helced Felenceh? — Jól halad az a fiu! (Leszakit egy gombot a nadrája hátulsó részéről.) Dele dombozni!

—il.

An Ihm — an Euch.

Magyar név — német szellem.

— márc. 26.

Kalmár Antal dr. a *Szeged és Vidéke* című napi lapban érdekes cikket ír an Im — an Euch cím alatt, abból az alkalomból, hogy báró Vay Alojzia, az ősi magyar Vay család tagja, öngyilkossága előtt német címzésű leveleket hagyott hátra.

Érdemes Kalmár Antal felszólalásamegszívelni:

A báró Vay-családnak egy boldogtalan leánytagja a halálba menekül — és ezalatt a két cím alatt: két levelet hagy hátra. A családi tragédiához a magyar közéletnek nincs köze, de nagy köze van a hátrahagyott két levél — két címéhez. Ez a szegény teremtés magyar leány volt, az apja is magyar, de még az anyja is az volt. A nagybátyja, akinek a családjában nevelkedett, magyar főispán, a család a legősibb, a legmagyarabb bárói családok egyike, — és ez a magyar mánás leány, ez a magyar bárókisasz-

szony mikor fiatal szívének, megszakadt életének összes érzelmeit, keserveit két levélre bizza: azt nem hazája, nem nemzete, nem nem nemzetsége nyelvén, hanem a magyarnak nemcsak idegen, de egyuttal örökké is gyűlölt kulturnyelven teszi.

Micsoda perverz nőnevelési állapotok lehetnek a mi hazánkban, ahol még ilyen vérbeli magyar mánásleány is németül beszél, németül ír, németül gondolkodik, németül érez, németül él — és németül hal meg. Élete és életesillaga, nevelése és műveltsége, szabadsága és rabsága, öröme és bánata, élete és halála: mind, mind német volt ennél a sajnálatra méltó magyar teremtsénel. Micsoda szörnyű nevelési rendszer, micsoda megfertőzött levegő az, mely a magyar anyákat ilyen bűnös módon teszi németekké! Micsoda fölguyjtani való nőnevelési intézetek, internátusok és nem internátusok vannak a mi országunkban, ahol a magyar történelem heroszait: Bocskayt és Bethlent, Tökölyt és Kossuthot kihagyták a történelem iskolakönyvéből. Ez utóbbit azért mondom, mert saját tapasztalatomból tudom.

A história följegyezte, hogy Mária Terézia és fia a kalapos király korszaka annyira elnémetesítette a magyar mánásokat, hogy az 1790 iki pozsonyi országgyűlésen egyedül csak az Orezy bárók tudtak magyarul. A németiségnek főfészke tehát Magyarországon akkor is Pozsony volt, most is az, — s micsoda város lehet az a Pozsony, a hol még egy elsőrangú magyar közjogi méltóság családtagjai is minden porcikájukban csak németek lehetnek? Ki legyen hát Pozsonyban magyar, talán a pozsonyi Krazelhuber Tóbiások, ha nem egy ősi magyar báró család, ha nem a legelső magyar közjogi méltóság?

Szókimondás.

Az Akadémia gyermekkertészete.

— márc. 26.

A szépirodalom hivatott művelői, az igazi írók régóta nem pályáznak az Akadémia babérjaira.

S a ki figyelemmel kíséri az akadémiai pályázatok sorsát, megdöbbenve tapasztalja, hogy amióta az állam a lutrit eltörölte, minden lutrizó az akadémia pályázatain próbál szerencsét.

Feltűnő jelenség, hogy némely darab négyszer-ötször versenyez. Előbb a Karátsonyi-díj abszolút dicsőségéért, aztán jön a Kóczán- és a Teleki-pályázat.

Némelyikhez kétszer is visszatér egy-egy darab javított kiadásban

Az írók már nevetik ezt a gyermekjátékot és másrészt kétségbeesve látják, hogy míg az irodalom pang, a lírai költészet napi-hír verselésé süllyedt, az elbeszélő költészet művelői kihaltak, a színműírás közönséges üzlet, gyári vállalkozás, érdek-szövetségek vásári hajszája — az akadémia mindezt nyugodtan nézi s tehetségtelen kísérletezőknek évről évre osztogatja a 100 és 200 aranyakat.

Ime most is a legutóbbi Teleki-pályázaton egy szavazatot kapott, legjobban tetszett, csaknem megnyerte a díjat a *Sárga rózsza* című vigjáték. És kisült, hogy ezt egy 16 éves gimnazista írta. A művet tavaly szept. 30-ig kellett beküldenie. De ugyanez a darab pályázott az 1901-iki Karátsonyi-díjra is. Tehát a darabnak ezelőtt 3 évvel kellett már íródnia. S akkor a most 16 éves tanuló még csak 13 éves gyermek lehetett.

Ugyan kérem, ki hiszi el, hogy egy 13 éves gyermek akadémiai babérra érdemes színművet tudjon írni? Arra még nem volt példa a világirodalomban, semmiféle világrendítő lángelméről ilyen mesét józan ember el nem hisz.

Ha tehát A sárga rózsza mégis egy szavazatot kapott, akkor vagy a zsenge Benedek Marcell a világ legnagyobb esodája, akiben huszonöt ezer Shakspeare lap-pang; vagy pedig a Teleki-pályázat, azaz minden akadémiai pályázat mértéke megbizhatatlan, hebehurgya és könnyelmű.

Vajjon nem volna itt az ideje az elavult színmű-pályázati rendszer helyett az irodalom fellendítésének komolyabb eszközeihez nyulni?

Mindenesetre okosan cselekednék az Akadémia, ha Kóczán-féle, Teleki-féle stb. alapítványokhoz hasonló alapítványokat el nem fogadna s nem engedné meg ezentúl, hogy avatatlan jóakarók csuffá, nevetségessé tegyék az irodalmat és az akadémiát.

Petúr.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Egyházmegyei értekezlet és gyűlés. Ma délután 4 órakor egyházmegyei értekezlet lesz az ev. ref. egyházépület tanácstermében, melyen a holnap délelőtt 9 órakor tartandó gyűlés tárgyait fogják előkészíteni. Ugy az értekezleten, mint az egyházmegyei gyűlésen Nadányi Miklós gondnok és Dávidházy János esperes elnökölnek.

Az előkelő hölgyközönség szíves tudomására hozom, hogy **nőidivatkülönlegességeim** páratlan választékú női ruhaszövetek se-lyemkelmék és diszekben kizárólagosan

Szénásy Gyula és Szénásy Hoffmann és Tsa budapesti nagykereskedőtől raktárra érkeztek

Melyeknek szíves megtekintését kéri **EISLER M. E. czég.**

Női ruhavarró műterem.

H I R E K.

N a p l ó.

Műzeum nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e 9—12-ig.

- Márc. 29. Az ügyvédi kamara közgyűlése.
Márc. 29. A Petőfi dalkör évi rendes közgyűlése a városháza nagytermében.
Márc. 29. A debreceni tisztviselők önszegélyző együletének közgyűlése a Jogász és tisztviselőkör helyiségében d. e. 11 órakor.
Márc. 30. Városi közgyűlés délután 3 órakor.
Ápril. 2. A keresk. és iparkamara közgyűlése.
Ápril. 8—18. Műkedvelők tárlata a városházán.
Április 5. A gazdasági egylet közgyűlése d. e. 9 órakor.

* **Magyar Gábor Debrecenben.** Magyar Gábor a piaristarend főnöke, most végzi hivatalos látogatásait s még névünnepe is, — a mely napon az egész kegyesrend és számos tisztelője ünnepelte — a munkának szánta, az egész napot az iskolának szentelvé. Tegnap délből a tanári kör tisztelt Magyar Gábornál Dóczi Imre egyházkerületi főigazgató vezetése alatt. A küldöttségben Sinka Sándor, Fazekas Sándor és Szójka Gyula igazgatók és Kardos Albert titkár vettek részt. Magyar Gábor, Várady Károly házfőnök és főgymn. igazgató kíséretében a tegnapi nap folyamán felkereste a főispánt, a polgármestert, a tankerületi igazgatót, Wolafka Nándor püspököt, és a róm. kath. egyházközség főembereit.

* **Uj takarékpénztári aligazgató.** A debreceni első takarékpénztár igazgatósága tegnap tartotta alakuló ülését, melyen a leköszönt Nemes Kálmán helyére egyhangulag Komlóssy Arthurt választották meg az aligazgatói állásra. — A volt aligazgató iránt ki továbbra is tagja maradt az igazgató tanácsnak, — több évi sikeres működéséért jegyzőkönyvi elősmervényt szavaztak.

* **A szabadságharc dalai.** A debreceni dalegylet április 2-án fejezi be történelmi hangversenyeinek sorozatát. Április 2-án lesz ugyanis Bika szálló dísztermében a 3-ik történelmi hangverseny, mely a szabadságharc dalait mutatja be. Ez a sorozat az 1800—1850-ig terjedő korszak dalaival ismerteti meg a közönséget. Mácsay Sándor vezetése s Rác Károly zenekarának közreműködése mellett a műsor ez:

1. Országgyűlési nóta. 1825. Előadja: Rác Károly és zenekara Bevezető ismertetés. Felolvassa: Makay Kálmán. 2. Az alispán kalapomra . . . Előadja: a Dalegylet. 3. Insurgens nóta. (1805—1809.) Előadja: Rác Károly és zenekara. 4. Legyen úgy mint régen volt . . . Férfikara: Mácsay S. Előadja: a Dalegylet. 5. Boka kesergője. Előadja: Rác Károly és zenekara. 6.

Talpra magyar. Férfikara Szotyori Nagy Károlytól. Előadja a Dalegylet. 7. Részlet Erkel: Hunyady L operából. Zenekarral együtt a Dalegylet. 8. Nemzetőr dala. Férfikarra Mácsay S. Előadja a Dalegylet. 9. Kossuth-induló. Előadja a Dalegylet. 10. Klapka-induló. Egressitől. Előadja Rác Károly és zenekara. 11. Kossuth legkedvesebb nótája. Megvirrad még . . . Zenekisérettel énekl: Nagy András é. m. tag. 12. Csata dal. Huber Károlytól. Előadja a Dalegylet. 13. Világosi nóta. Egy XVI. századból reánk maradt melódia. Kossuth bucsu dala. Zenekisérettel előadja Nagy András é. m. tag. 14. Repülnél lelkem. (Tompa M.) Férfikarra Mácsay S. Előadja a Dalegylet. 15. Toborzó tánc. A Dalegylet és Rác Károly közreműködése mellett bemutatja Nagy Gyula és Schaff János urak. A műsor többi számát Rác Károly zenekara látja el — hajnali 2 óráig. Jegyzet. E harmadik korszak egyes dalainak bevezető ismertetéséről Csurka István egyt. titkár gondoskodik.

* **A vadásztársulat választmányi ülése.** A debreceni vadásztársulat tegnapelőtt este 6 órakor Orosz Sándor főszolgabíró elnöke alatt választmányi ülést tartott a városgazdai hivatal helyiségében. — A gyűlésen elhatározták, hogy feliratot küldenek a m. kir. földmívelési miniszternek megköszönve az ajándékba küldött 10 fécánt. — Több társulati tag indítványára elhatározta a választmány, hogy lehetőleg korlátozni fogja a Hortobágyi pusztán immár tulzott mérveket iltó Vendég-vadászatokat, melyek a tapasztalat szerint sok visszaélésre adtak alkalmat, megakadályozva a vadállomány észszerű ápolását is. — Végül hat új tagot vett fel a választmány, közöttük gróf Zedtwitz Alfréd ezredes, a debreceni cs. és kir. 7. Vilmos-huszár ezred parancsnokát.

* **Ipartestületi gyűlések.** Ma délután 5 órakor tartja az ipartestület március havi előjárósági ülését az ipartestület tanácstermében Tóth Kálmán ipartestületi elnök vezetése mellett. — Este 7 órakor az Iparos kör által rendezendő Rákóczi ünnep bizottsága gyűl össze a Kör helyiségében a további teendők megbeszélése végett.

* **Köszönetnyilvánítás.** A városunkban létesítendő siket néma iskola alapjához újabbán Löfkovits Arthur ékszerész 10 korona, Burger D. József izr. hitközségi jegyző 4 korona, Heynke Oszkár a m. á. v. helybeli műhelyének szám osztály vezetője pedig 3 korona adománynyal volt szíves hozzájárulni, mely adományokért ez uton is fogadják a nemes szívű adományozók hálás köszönetemet. Debrecen 1903 március 24. Oláh Károly tanácsnok.

* **Himlő járvány.** A Rákóczi-utcai leány iskolában himlőeset fordult elő, ezért az iskolát dr. Szentpály Béni bezáratta.

* **Jutalom derék iparosok számára.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter, a

gazdasági munkások jutalmazásának miutájára a derék, hosszabb időn át becsületes munkát végzett iparosok kitüntetésére diszoklevéllel egybekötött jutalomdíjakat alapított. Ebből a jutalomdíjakból a debreceni kamara területére öt esik' melyből egyformán részesülhetnek egy a kisipari, mint a gyári munkások. A kereskedelmi és ipar kamara tegnap küldötte meg átiratát a debreceni ipartestülethez, melyben pályázatra szólítja fel a kitüntetésre igényt tartó iparosokat. Az ipari munkások pályázati kérvényeit a munkaadók terjesztik be, és pedig okmányokkal igazolandó: 1. a magyar állampolgárság, 2. a tényleges ipari munkában való állandó alkalmazás, 3. legalább 15 évi megszakítás nélküli ipari foglalkozás és hogy a pályázó jövedelme nem haladja a 2000 koronát. A pályázatok június végéig nyújtandók be, s felettük a kamara előterjesztése alapján a kereskedelmi miniszter fog dönteni.

* **Nem Gorkij irta.** Egészen ráillik a magyar irodalmi viszonyokra, az, amit most egy olasz újságban olvassunk Rómában él egy fiatal vagy vén, de ez ideig még nem igen elismert író, Corini a neve. Évek óta ostromolja a színházakat a darabjaival, de — amint ez már történni szokott — még odáig se igen jutott el, hogy elolvassák a kéziratait. A nagyok annyi mindent irnak, hogy a kisik számára már nem jutott a direktorok idejéből. S fáznak a kísérletezéstől is. A jó bornak is kell a cégér a mai nagy konkurencia mellett — s Corini ur cégérnek nem elég jó. Belátta ezt a szerencsétlen szerző is és egy szép napon melegeben elkészült egyfelvonásos vigjáték szinterát áttette Moszkvába s a darab első oldalára odairta, hogy: irta Gorkij. Ez a szerző jó firma — a jó borhoz. Ugy látszik tudniillik, hogy a darab se volt egészen rossz, mert a direktor hirtelen elolvasta s a lehető gyorsasággal elő is adatta a darabot Róma egyik legnagyobb színházában. Bár csak egyfelvonásos a darab, eseményszámba ment az előadása. Gorkij . . . A publikum zsufozásig megtöltötte a színházat, az újságok másnap hosszú referádákban beszéltek a mű szépségeit. Különösen tetszett a kritikus uraknak a levegő. A jéggelteli orosz levegő, amit csak Gorkij tud igazán megfesteni . . . Ah Gorkij! . . . Másnap, harmadnap is tele lett a színház s Corini ur végre is megsokallotta a dícsőséget, amit Gorkij vág zsebre, s úgy titokban elmondta egyik barátjának, hogy ezt a darabot Gorkij voltaképpen plagizálta. Töle tudniillik és tudtán kívül. Mert ő irta első betűtől utolsóig. A jó barátok továbbhadták a hírt s megtudta a publikum is. És a kritikusok is, akik egyszerre csak rejtett számárságokat fedeztek fel a darabban, s este jött valami kis publikum a színházba. Másnap egy esőpp se. A Corini ur darabja rögtön megbukott, amint észrevették mögötte a szerzőt.

* **A gondatlan takarítónő.** Hegyi Amália, ki jelenleg mint közigazgatási fogoly a rendőrség fogházának s a bűnügyi osztály helyiségeinek tisztogatását végezi. Tegnap reggel takarítás közben fél tégla-

Értesítjük

az igen tisztelt, hölgy közönséget, hogy bevásárlási utunkról hazatérve, beszereztük a tavaszi divat legszebb újdonságait, melyek a t. hölgy közönség szíves megtekintésére várnak.

Tisztelettel

DARVAS TESTVÉREK

női- és gyermekfelöltő áruhaza

DEBRECZEN, Fő-tér, a Hungária kávéház mellett.

darabot kilökött az épület utcára néző ablakán. A téglá megérintett egy arra haladó ezredorvost, s bizony kicsi hiba, hogy nagyobb bajt nem okozott. — Az ezredorvos bejelentvén az esetet, tegnap délután felelősségre vonták Hegyi Amáliát, s gondatlanságáért egy napi elzárásra ítélték. Mikor a nagybajuszu rendőr lekísérte a fogházba, megvigasztalta az elszomorodott Amáliát:

— Nem baj galambom, mindenhez dukál egy kis ráadás! — A maga 30 napjára nem is sok egy gyöngé napocska!

* **Az alsós hatása.** Az orvos urat a legizgalmasabb alsós mellől hívták a körből egy betegéhez. Egész uton az a megellenzett béla forgott a fejében. A betegnek nagyon erős láza volt. Egész testét forróság emésztette. Az orvos ur megfogta a beteg ütőerét, a balkezelével pedig az óráját tartotta. És a nagy esőndben busan számolgatta a másodperceket. Félhalkan ejtett ki minden szót:

— . . . öt, hat, hét, nyolc, kilenc, tíz, alsó, felső, király, disznó . . .

— Tessék! — mondja rémülten a beteg.

— Bocsanat, — felelt szórakozottan az orvos — nem önt gondoltam . . .

* **Névmagyarosítás.** Weisz Jakab h. szoboszlói illetőségű budapesti lakos úgy a maga, mint kiskorú Dezső, Ármin, Irma és Róza gyermekeinek vezetéknévét belügyminiszeri engedéllyel „Vidor-ra“ magyarosította.

* **Lelopott kilincs.** A vasuti állomás III. osztályú váróterem ajtajának kilincset ismeretlen tettes lefeszítette és ellopta. Az állomásfőnökség jelentést tett a rendőrségnél, mely keresi a szokatlan lopás tettesét.

x **Ha divatos és szép női felöltőt raglant,** angol gallért Cybelin és Etamin különlegességet remek női kalapokat (baj) vásárolni az ne mulassza el felkeresni Rózsa Lajos női divatáruházát a hol e cikkekben a legnagyobb választékot találhatja és az árak meglepő olcsók

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Márc. 26. csütörtök; *Frou-frou* színmű B.

Márc. 27. péntek; *A bajusz*, énekes vígjáték. Először, C.

Márc. 28. szombaton: *A bajusz*, énekes vígjáték. A

Márc. 29. vasárnap: délután *A bor*, falusi történet, Este Beck és Beckné Kertész Ella vendégfelléptével *Loute*, bohózat.

— (Liliomszál.) Reméljük, a gyermekek, a kiknek a tegnap délutáni előadás szánva volt, hamar elfejtik a darabot és a játékot és később, érettebb korukban egyáltalán nem fognak visszaemlékezni arra a lenéző felületességre, melylyel a tegnapi gyermekelőadás szereplői a színpad iránt való tiszteletlenségben a végsőig lebecsülték hivatásukat.

— (Frou-frou.) Ma este zsufolt ház előtt fog lefolyni a Frou-frou előadása s ennek keretében *Hahnel Aranka* ünnepelése. A jegyeket nagyrészt már tegnap elkapták.

— (A vasárnapi vendégszereplés elmarad.) Beck Vilmos rekedt, Beckné másfelé van elfoglalva: ennél fogva a vasárnapi kettős vendégszereplés elmarad.

TÁVIRATOK.

A kormány és az ex lex.

Budapest, márc. 25. *Szél Kálmán* miniszterelnök egy nála járt újságíróknak, egyik német lap munkatársának a jelenlegi politikai helyzetre nézve kijelentette, hogy a kormány eljárása világos. *Vár nyugodtan még ha szent István napjáig kellene is várnia. Ha pedig a kormányt az ellenzék kényszeríti, belemegy az ex lexbe, a törvényen kívüli állapotba is, mert az így előállott helyzet nem a kormányt terheli, hanem az ellenzékét.*

Közigazgatási tisztviselők mozgalma.

Budapest, márc. 25. (Saját tudósítónk távirata.) A megyei tisztviselőknek mintegy 500 vidéki kiküldöttje ma délután Pestmegye székházában ülésezett. Az értekezleten kimondták, hogy a közigazgatási tisztviselők országos szövetséget alkotnak, továbbá memorandumot terjesztenek a kormány elé, azzal a kivánalommal, hogy az állami tisztviselőkkel egyenlő bánásmódban kedvezményekben stb részesüljenek.

Meghiusult betörés.

Ujvidék, márc. 25. (Saját tudósítónk távirata.) Frank Lipót itteni vállalkozó irodájába az éjjel ismeretlen emberek a padláson át betörték. Az irodában levő Wertheim-szekrényt különböző furó eszközökkel feltörni próbálták, de nem sikerült. A gyanu tót munkásokra irányul a kiket ma délelőtt elfogtak.

Gabona tőzsde.

A tőzsde az ünnepnap miatt zárva.

LEGUJABB.

Budapesti tudósítónk hírei.

Budapest márc. 25.

Az egyetemi ifjuság mozgalma.

(Ujabb tüntetések.)

Saját tudósítónk távirata.

A fővárosi ifjuság elhatározta, hogy minden alkalmat megragad arra, hogy hazafiasságával feltűnőbb módon tüntessen, mintegy kifejezésül annak, hogy a multkori verekedéssé fajult tüntető ünnepelés után történekekkel nincs megelégedve. Az egyetem tanári kara és számos országos képviselő minden befolyásukat latba vetették, hogy a további tüntetéseknek elejét vegyék. de hiába.

Tegnap reggel 9 órakor megtartották felvonulásukat a budai honvédszoborhoz. A müegyetem udvarán gyülekez-

tek úgy a müegyetem, mint a központi egyetem hallgatói s itt fogadták ez Erzsébet falvai küldöttséget, melynek tagjait arra kérték az ifjuságot, hogy a délután 4 órakor Erzsébetfalván tartandó népgyűlésen, melyen a katonai javaslatok ellen akarnak tüntetni, vegyenek részt teljes számban. Ezt megígérték.

Kevéssel 11 óra előtt indult meg a menet. Közel 4000 ifju vett részt a menetben, melynek elején két zászló közt vitték a honvédszoborra szánt hatalmas koszorút.

Mikor az egyetemi ifjuság Budára ért: *Eljen a király! Eljen az önálló magyar hadsereg!* kiáltásokba tört ki. A szobornál a szónokok által elmondott beszédek után levett kalappal énekelték a *Himnusz*t, majd a Kossuth nóta hangjai mellett tértek vissza Budapestre, a hol a Deák-téren rendben oszlottak szét.

A budai várban, az ifjuság ünnepére tekintettel, a honvéd szoborhoz közel eső házak fel voltak lobogózva.

Rendzavarás nem történt.

Debreceni hírlapíró sajtópöre.

Annak idején feltűnést keltett az, hogy a kassai *Felsőmagyarország* szerkesztőségének tagjai, *Szathmáry Zoltán* akkori szerkesztőjükkal együtt kiléptek a lap kötelekéből. Ebből az alkalomból éles cikkek jelentek meg a *Felsőmagyarországban* *Szathmáry Zoltán* ellen, a ki — miután a lovagias elégtétel vevés útját elzárták előle — a cikkek szerzői ellen sajtópert indított. A sajtópert két napon keresztül tárgyalta a kassai kir. törvényszék *Sziráky Barna* elnöklésével s tegnap hirdette ki az ítéletet, mely szerint *Moskovics Rezsőt*, a lapnak volt társtulajdonosát, jelenleg az eperjesi ügyvédjelöltet egy rendbeli becsületsértésért és két rendbeli rágalalmazásért ezer korona pénzbüntetésre ítélték. A megokolásban kiemelte, hogy vádlottat fiatalságára való tekintettel nem sújtják fogházbüntetéssel. A másik vádlott *Murányi József* a törvényszék előtt becsánatot kért főmagánvádlótól, aki erre a vádat visszavonta. *Sziráky Barna* törvényszéki elnök nagy tapintattal vezette a tárgyalást és gyönyörűen aposztrofálta az újságírói tisztességet s ebből az alkalomból egyik ottani lap vezércikkében emlékszik meg a kiváló jogtudósról.

Az országos tüzoltó szövetség országos választmánya tegnap délelőtt tartotta ülését Budapesten *Széchenyi Viktor* gróf elnökle alatt. Ezen az ülésen az évi közgyűlés ügyeit készítettek elő. Az elnöki jelentés felolvasása után a jelen voltak hatalmas éljenzéssel adtak kifejezést az elnökséghez való ragaszkodásuknak és hálájuknak. Az ülés legfontosabb tárgya volt az alapszabályok módosítása egy országos tüzbiztosító szervezetet létesítése tárgyában. Az alapszabályokat ilyen értelemben módosították is. A közgyűlés határidejét ez év május havának 24-ikére tűzte ki. Hogy hol lesz a gyűlés azt az elnökség fogja meghatározni.

NYILT-TÉR.)

Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetetlen.
Egész ségügyi hatóság által megvizsgálva
Bizonyítvány kelt Bécsben,
1887. július hó,

Szaga's
Kalodont

nélkülözhetetlen

FOG TISZTÍTÓ - SZER.

A fogak tisztántartásához csupán szájvizetek nem elégségesek. A foghúson mindig újlag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csak mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikusan ható fogtisztító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturálmokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

Regénycsarnok.

HÁROM JUDITH.

Ira: *Malonyay Dezső.*

Az asszony az ebédelőben ült, a szűk udvarra nyíló ablak előtt, harisnyát stopolt. Olyan ő regesen görnyedt munkája felé, olyan fakó volt az arca, az egész formája mintha nem is az ő kis fia, hanem unokája lenne az a négy ész-tendős gyermek, ki lába előtt, a sámlin tornyot építgetett ócska tarok-kártyákból.

Mintha nem is a hamar érkező decemberi alkony sötétsége kezdett volna terjengeni a szobában, hanem az a nyirkos, lélegzetfojtó ködje a szomorúságnak melylyel teli van az olyan lakás, a hol sokat sírnak. Beljebb, a nappaliban valaki a zongorát verte, egy ujjal s iszonyu egyformán dudolta hozzá: Kis szekeres, nagy szekeres... Közbe-közbe, hallatszott a kisebbik gyerek szipogása, nyilván azt csitította a dajka.

A mint kezét nyújtott s rám tekintett az asszony, láttam hogy ki vannak sírva a szemei.

— Mi baj? — kérdeztem.

— Semmi? — szokta volt felelni, már hónapok óta s mosolyogni iparkodott mindannyiszor és hamar egybreterelte a szót. Most azonban csak a fejével intett, hogy: — semmi! semmi!

A fiúcska aggódalmas nagy szemeket vetett rám, majd meg az anyjára... Az anyja elfordította a fejét, — hisz úgy a lelkünk mélyére látnak azok a fényes nézésű gyerekszemek! — fölállt, óvatosan nehogy összedöntse a kártyatornyot, intett hogy kövessem. Bement a gyerekek szobájába s ott, két kis fehér ágy között, leroskadt egy székre és sirt, hangtalanul, csak könnyei omlottak és mintha ütötték volna, vonaglott az egész teste. Kezeit a szájára szorította.

— De, az Istenért!

Intett hallgassak!... Tegyem be az ajtót!...

— A gyerekek! — zokogott azután de nagyon halkán. — Istenem! milyen szerencsétlen vagyok!... Már... már nem bírom tovább!... Nem bánom, akár mi lesz!

— De hát mi bajuk?

— Semmi! Nem tudom... hiszen ha tudnám!!...
Nem azért sirt hogy vigasztaljam, azt, kívánta, magyarázzam meg mi baja az urának?!

— Mi baja?... Én mindenben csak a kedvét keresem, Nem járok sehová, nem költök, még a keserűségeimet is titkolom előle. Akármilyen ideges, úgy teszek, mintha nem venném észre. Nem szól soha, semmiért, de inkább szólna Szidjon, vagy akár üssön inkább, hisz én szeretem... Mondja meg, ha nem tetszik neki valami! Hónapok óta alig szól hozzám. Ha itthon van, ott ül a szobában. Maholnap már be se merek menni hozzá, érzem, hogy a terhére vagyok. Este órákig eljárál, hallgatom a lépéseit, mintha itt járna, a halántékomon. Éjszakánként úgy tesz mintha aludnék... Dehogy alszik! Valami nagy szerencsétlenség fenyeget bennünket?... Hát szóljon! A felesége előtt ne titkolja!... A gyerekeket se szereti már. Elelőtt eljátszott velük, most csak akkor cirógatja meg őket, ha én kérem rá. Mit vétettek neki azok az ártatlan teremtések? Mit vétettem én!?

Mikor aztán így elémtárta szívének keserűségét, mintha kissé megkönnyebült volna, csöndesebben sirt.

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma Csütörtökön, március 26 án Bérlet (B)

FROU-FROU,

Dráma 5 felvonásban.

S Z E M É L Y E K :

Brigard	Székely Géza
Sartorys Henrik	Klenovits Gy.
Valreas Henrik	Palágyi Lajos
Cambry báró	Pataky Béla
Pitton	Virágháti L.
Zanetto	Szalai Károly
Sartorys György	Szabó Gyulaska
Gilberte	Hahnel Aranka
Louise	Jeszenskyné
Cambry báróné	Püspöky Rózsi
Pauline szobaleány	Székely Ilona
Nevelőnő	Csanádi Mari

Idő: jelenkor.

Holnap, Pénteken márc. 27. Bérlet (C)

Először:

A bajusz.

Énekes vigjáték.

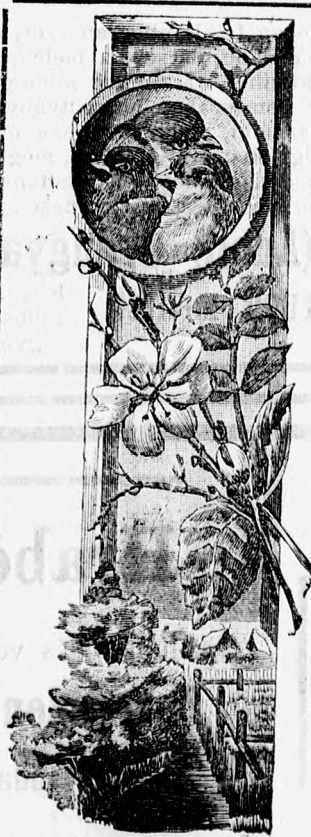
Ház eladási, vagy bérbeadási Hirdetmény.

Szabolcs megyében — 10,000 lélekkel és vasut állomással bíró Búd-Szent-Mihály községben; a fő-utcán lévő ugynevezett Czeller-féle házas belsőség, mely 5 öl hosszú e célra épített bolthelyiségből, továbbá raktáru szolgáló nagypince és 4 szobás szilárd építményekből áll „és a mely eddig is élénk forgalmi üzlet volt” örök áron azonnal eladó, vagy haszonbérbe azonnal kiadó.

Örök eladás esetén a tizezer korona vételárnak fele az ingatlanon jelzálogos kölcsönként meghagyatik.

Értekezhetni e tárgyban a

Búd-Szent-Mihályi Takarékos Igazgatóságával.

= = Olcsó = =
törlesztéses kölcsönök.

Földbirtokokra és bérházakra, 15—65 évre.

☞ A kölcsönök bármikor visszafizethetők. ☜

Magas kamatu kölcsönök olcsó törlesztéses kölcsönökké átváltoztathatók.

Bővebb értesítést és kimerítő tájékoztatást nyújt:

a Takarékos és Hitelezési Részvénytársaság

= Debreczenben. Csapó-utca 4. szám a. =

Paczelt János virágkereskedése alkalmi ajánlata Debreczenben.

Konyhakerti és virágmagvakat legjobb és legszebb fajokból.

Spárga gyökér, három évesek, száza 4 korona. — Eper palántok, legjobb fajokból, száza 4 korona.

Gyümölestákat és diszbokrokat, Glycine és Bignonia futó növényeket, eserepekben nyíló virágokat, csokrokat és koszorukat legszebb kivitelben. — Magos törzsi két éves rószafákat, friss hónapos retket és salátát.

Szives megrendeléseket kéri:

Paczelt János.

**Legjobb és legmegbízhatóbb
gazdasági és kerti magvakat**

szállít

KOMLOSSY LAJOS

(előbb Szabó Zsigmond)

magkereskedése, gazdasági cikkek raktára

**Debreczen, Piacz—Hatvan-
utca, sarok.**

Arjegyzéket és mintákat kívánatra bérmentve kuld.

160 négyszögöles

házhelyek

a Csapó utca végén igen olcsón részletfizetésre kaphatók. Felvilágosítás nyerhető: Fejér Ferencz ügyvédi irodájában a városi bérházban.

Meghívás.

A debreczeni kerületi betegsegélyző pénztár

f. évi márczius hó 29-én d. e. 10 órakor

— Debreczen város székházának kistanács termében —

Rendes közgyűlést

tart, melyre a közgyűlési kiküldöttek tisztelettel meghívattak.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság pénztári jelentése és a számadások előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése s a felmentvény iránti határozat.
3. Az igazgatóság kiegészítése.
4. Felügyelő-bizottság megválasztása.
5. Választott bíróság megválasztása. — Indítványok.

Debreczen, 1903. márczius 23.

Az igazgatóság.

Netaláni indítványok a közgyűlés előtt 8 nappal az elnökségnél írásban nyújtandók be.

Miért szenved? mikor önnek a biztos gyógyulásra a legrégibb sebeknél is kitérés van és majd nem mindig elkerülhetni a fájdalmas operációt vagy amputálást. ha

**Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi
centifolia-kenőcsöt**

használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van a fájdalmak enyhítésében pedig elérhetetlen. Valódi centrifolia-kenőcs használattal: a gyermek ágyasok mellbajainál, mellkeményedésnél, vörhenynél, mindenféle régi bajnál, sebeknél lábakon csontokon, sebeknél, sósész, dagadt lábakkal is; ütött, szurt, lött, vágott és roncsolt sebeknél; az idegen testek kiválasztásánál, mint üveg és faszilánk, homok dara, tövis stb; mindenféle daganat kinövés, karbunkulus, új képződmények, valamint ráknál körméregnél körömdaganatnál, hólyagnál, menéstől kisebbet lábakkal. Éget sebek minden nemét, fagyott testrészek, a betegek fekvéstől eredt sebeit a nyakon támadt daganatot, vérdaganatot, fülbajt és a gyermekek sebesését stb, stb. Szétküldés csak az összeg előzetes beküldése ellenében. 2. tégely csomagolással, postaköltséggel és szállító levéllel együtt 3 50 fillér. Számtalan elismerő bizonyítvány eredetiben megtekinthető: Mindenkit óvok hamisítványok vételétől és kérem vigyázzni hogy minden tégelyen a cég „Órangyal-gyógyszertár Thierry (Adolf) Limited Pregrada beégetve legyen.

THERR A. gyógyszerész

balzsama és centrifolia-kenőcse.

E két gyógyszerében felülmulhatlan szer, sohasem romlik el ellenben minél régibb lesz, annál értékesebb és hathatósabb, és sem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely szakában küldhető. Majdnem mindig van hatásuk és segítenek, legalább az orvos megérkezéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szereket használni, melyekért csak legfeljebb a pénzt dobjuk ki hanem maradjunk csak e mellett a két régi elismert jó, olcsó, megbízható, amellyel teljesen ártalmatlan, világhírű szernél, melyeknek minden családnál találhatónak kellene lenni. Ahol a fent ismertetett védjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessék egyenesen rendelni és cizmezni.

Thierry (Adolf) Órangyal-gyógyszertára Pregrada.

Rohitsch Sauerbrunn mellett.

Közp. raktár Budapesten; Török J. gyógyszerész Zág. rábban: Mittebach S. gyógyszerész és Bécsben; Brady C. gyógyszerésznél

**Tavaszi ruhák
festését és
tisztítását**

kifogástalanul teljesíti

Hrabéczy Antal

ruhafestő és vegyszeti tisztító intézete
Debreczen, Széchenyi-u. 42.

Vidéki tudakozódásokra . . . . .

azonnali válasz.